

- वसिष्ठ उवाच :- ततो गच्छेन्नृपश्रेष्ठ दुर्गां दुर्गातिर्नाशिनीम् ॥
^१स्थातमीश्वरो यत्र पूर्वमीशेन निर्मितम् ॥ १
- हंसः पुरा महाराज गंगयाऽभ्यर्थितो भृशम् ॥
^{१४}संगमेन तवेशानः तन् मे पापं व्यपोहतु ॥ २
- यदभूदुरतः प्राप्य विसृष्टं मयि मानवैः ॥
^{३२}तत्तत् स्यात् हृष्टं ज्ञात्वा गंगया वृषवाहनः ॥ ३
- गणैः सह समायातः श्रीमातुलं ज्ञात्तु तमम् ॥
^{४४}तीर्थयात्रापदेशेन गौरीमामन्त्र्य शंकरः ॥ ४
- ऐशान्यां दिशि निर्मयि सरः प्रोत्फुल्लपर्कजम् ॥
^{५४}स्वयंभूर्मेगवां स्तत्र संभूतो जलरूपधृक् ॥ ५
- हंसकारुण्डकाकीर्णं चक्रवाकोपशोभितम् ॥
^{६४}सीमरतरलोलं लतटाघात जलस्वनम् ॥ ६
- प्राणायाममिष्टात्कौत्रसंगमो गंगयार्क शिवः ॥
^{७४}तस्थुः सर्वे मनोभीष्टं परिवृत्य गणाः सरः ॥ ७

-०-

- १ बी स्थाता
 २ बी संगमेन तवेशानस्तन्मे पापं प्रणश्यतु
 ३ घ ह यात्रापदेशेन
 ३ ए यदम्
 ४ ए वृषवाहनः
 ४ बी सीमरतरलोलं लतटाघात जल-रचनम् ।
 श्लोक ५ एम० बी० में नास्ति
 १ ए जगद्वयो २ ए गणाणां सरः

(५१६)

ईशं चिरायमाणं धुर्गां तत्र समाययौ ॥

गंगया सहितः शंभुर्यस्मिन्सरसि तिष्ठति ॥

८

एतस्मिन्नन्तरे राजन् प्राप्तवांस्तत्र नारदः ॥

आश्रयं शूलिनो ज्ञात्वा पार्वतीमिदमब्रवीत् ॥

९

नारद उवाच :-

क्व देवि शंकरो देवस्त्वयाहीनोऽथ विद्यते ॥

भवत्या च क्व गन्तव्यं मौत्सुक्या त्सर्वमादिशः ॥

१०

पार्वत्युवाच :-

श्रीमालं ज्ञात्र मुदिष्य गणैः सह गतो हरः ॥

मयाऽपि तत्र गन्तव्यं मौत्सुक्यं तेन नारद ॥

११

नारद उवाच :-

श्रीमालं शिवदिक्क्रीणो सरः कृत्वा महेश्वरः ॥

रमतं गंगया साद्रे तत्र गच्छद्भुतं शिवे ॥

१२

वसिष्ठ उवाच :-

ततः क्रुद्धामवदुर्गां शंकरं प्रति भूमिप ॥

वेद्याबीशसैरः प्राप्ता यत क्रीडा पुरदिषः ॥

१३

तामायांतीं परिज्ञाय क्रुद्धां पर्वतनन्दिनीम् ॥
कर्मदं नारदस्येति मत्वा गंगां हरां वीत् ॥ १४

देवदेवउवाच :- गच्छ गंगे द्रुतं देव्या अम्बुत्थानं कुरुष्व वै ॥
नो चेत् क्रुद्धा महादेवी त्वां च मां चापि शप्स्यति ॥ १५

वसिष्ठ उवाच :- ततां विनिर्गता गंगाबद्धाञ्जलिपुटा जलात् ॥
क्रुद्धा वीक्ष्यागतां गङ्गां प्रणाम्येदमवाचत ॥ १६

गङ्गावाच :- प्रसीद विश्व जननिगिरिजे शंकरप्रिये ॥
कथमासीन् महाकालस्तव देवि शिष्यं विना ॥ १७

अत्रैकाकिनमाज्ञाय सरोगर्भगतं स्निग्धम् ॥
चिरं पर्यचरन् देवि यावदागमनं तव ॥ १८

वसिष्ठ उवाच :- हृत्युक्त्वा पतिता भूयः पादयोः सरितां वरा ॥
ततः प्रसादसुमुखी गौरी गंगाममाणात ॥ १९

देव्युवाच :- गंगे नुम्यं प्रसन्नास्मि प्रणिपातेन भक्तितः ॥
सपत्नीनामपि प्रीतिं-शीलं पुष्पाति सर्वतः ॥ २०

(५१८)

स्मृणाद्दर्शनात्स्नानात्कीर्तनाच्च तवानिश्च ॥

पुंसां पापानि नश्यन्ति न मिथ्या शम्भुरब्रवीत् ॥

२१

वरं वरय क्लृप्ता यस्तवास्ते मनोगतः ॥

हास्यामि परितुष्टाहं नात्र कार्या विचारणा ॥

२२

गंगावाच :-

प्रसन्नायदि मे देवी यदि देवो वरो मम

कृपां मुंच महादेवि हरमुदित्य यं वृत्तम् ॥

२३

आकारय जलादस्मादेवं त्वत्कृपाशक्तिम् ॥

चतुर्दशीणु सर्वासु स्थितिमत्र करोतु वै ॥

२४

देव्युवाच -

बहिर्भूतं जगन्नाथ जलादिहरिण मा चिरम् ।

न व्रीडान भयं चापि देव दिग्वासो भवेत् ॥

२५

-३-

१ बी दिग्वासो भवेत्

वसिष्ठ उवाच :- हृत्युक्तः स तदा राजन् देवदेवो महेश्वरः ॥

उत्तार जलात्तस्मात्स्मितमिन्नांष्ठसंपुटः ॥

२६

देवदेव उवाच :- भृशमभ्यर्थितां देवि गंगयाहं भयात्तव ।

क्वाणं क्रीडितवानत्र प्रसीद जगतां हिते ॥

२७

देव्युवाच :-

चतुर्दशीष्णु सवासि ^{गंगया} सन्मय सह शंकर ॥

स्थितिरत्र त्वया कार्या हिताय जगतां प्रभो ॥

२८

इंशेन निर्मितं पूर्वमेतत् क्रीडासरो महत् ॥

तस्मादीश्वरोनाम्ना लोकै र्व्यातिं गमिष्यति ॥

२९

अहमप्यत्र ^{तस्य} वत्स्यमपि प्रीत्या गंगामहेश्वरोः ॥

गंगाद्वारे हरिजने स्नानाद्भवति यत्फलम् ॥

३०

तत्फलं ^३ भवति पुंसः स्नानादीश्वरोज्जैः ॥

३१

पिण्डा येन चतुर्दश्यां तिलपिष्टेन मानवाः ॥

भविष्यति क्लृप्ते तेषां जातु नागतिकः ^३ पुमान् ॥

३२

-०-

१ घ हं स्नात्वा

२ बी तत्फलंलभते मर्त्यः

३ घ हं भविष्यति क्लृप्ते तेषां जातु (बा) गतिकः पुमान्

वसिष्ठ उवाच :-

हृत्युत्तवाशेन ते तत्र स्थितिं कृत्वा त्रयो नृप ॥

यथास्थानं ययुः सर्वे प्रीणामानाः परस्परम् ॥ ३३

ततः प्रभृति वै राजन्वासीदीक्षसरो महत् ॥

दूर्ध्नादेवमर्त्यानां निःशेषकृष्णापहम् ॥ ३४

दुर्गाभिधाना सा गौरी तत्राद्यापि प्रदृश्यते ॥

ददातीश-सरस्तीरे भक्तैर्म्या मनसिष्यतान् ॥ ३५

इति श्रीस्कन्दपुराणे एकाशितिसाहस्र्यां संहितायां तृतीय-
परिच्छेदे ब्राह्मविभागं श्रीमाला माहात्म्ये श्रीईश्वरोमाहात्म्य —
— न्नाम षाष्ठितमोऽध्यायः ॥

-०-

१ बी वाङ्मन्त फलम्